

Vito Flaker

ROJSTVO TOTALNE USTANOVE IN RACIONALIZACIJA DOBRODELNOSTI V DOBI RAZUMA

Dr. Vito Flaker je asistent za socialno patologijo in vodja študija duševnega zdravja v skupnosti na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani in predsednik Društva za novosti v duševnem zdravju ALTRA.

Rojstvo totalne ustanove je povezano s pojavom absolutistične države. Opazimo pa lahko, da nekaj njenih funkcij in vzorov izhaja iz srednjeveških oblik skupnega bivanja – dvora in samostana. Vendar pa se le v meščanski družbi te oblike uporabijo zato, da bi izločili in izolirali posebne skupine prebivalstva. Poseben prostor in poseben delovni čas poklicnih skrbnikov je omogočil prebivalcem mest izvajanje dobrodelnosti na posreden in racionalen način. Članek se ukvarja z logiko in različnimi pomeni tovrstne racionalizacije. Poskuša tudi prikazati, kako je ta anahronistični način oblikovanja človeških odnosov preživel s pomočjo absolutistične oblasti in kako je ta hibrid starodavnih vzorcev in novih struktur vzpostavil notranjo odvisnost, hkrati pa zunaj, v odprti družbi omogočil, da sta se uveljavila enakost in neodvisnost kot temeljni načeli novega reda, ne da bi ju pri tem ovirala osnovna pogoja človeškega bivanja: razlika in (so)odvisnost.

Tanja Lamovec

DUŠEVNO ZDRAVJE V SKUPNOSTI SKOZI OČI UPORABNIKOV

Dr. Tanja Lamovec je redna profesorica na oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in vodja Sekcije za zagovorništvo pri Društvu za novosti v duševnem zdravju ALTRA.

Pričujoči sestavek se opira na angleško raziskavo, ki sta jo izvedla Peter Barham in Robert Hayward (1991, 1992). Pogovarjala sta se s skupino uporabnikov, ki živijo v skupnosti in občasno prejemajo psihiatrične in psihosocialne usluge. Avtorja sta v objavi dobesečne zapise večjega dela njihovih izpovedi, v katerih so razkrili nekatere vidike svojega življenja. Ti podatki so zelo dragoceni, saj raziskave le redko prikazujejo delovanje skupnostnih služb, kot ga vidijo uporabniki. Razkrivajo nam dosežke pa tudi pomanjkljivosti teh služb. Glede na to, da pri nas skupnostnih služb v pravem pomenu besede še nimamo, je koristno nekoliko obširneje predstaviti vsebino teh pogovorov, da bomo pripravljene, ko bodo zaživele tudi pri nas, in se morda izognili nekaterim napakam.

Srečo Dragoš

SOCIALNA ETIKA: MED PREPRIČANJEM IN ODGOVORNOSTJO

Mag. Srečo Dragoš je asistent za sociologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Neetična je samo dejavnost strojnih in organskih sistemov, medtem ko so etična delovanja lastnost interakcijskih, psihičnih in družbenih sistemov. To pomeni, da se lahko sprašujemo o načinih njihove etike, ne pa o tem, ali jo imajo ali ne. Zato sta že v naslovu poudarjena dva možna pristopa k tej temi: etično delovanje lahko presojava glede na njegovo regulacijo ali pa z vidika motivacije. V prvem primeru gre za načine urejanja etičnih delovanj (npr. za razlikovanje med profesionalnimi in neprofesionalnimi načini), v drugem primeru pa gre za racionalnost tovrstnih odločitev, ki jo je Weber obravnaval kot dilemo prepričanja in odgovornosti. Ta etična dilema ostaja še danes aktualna, kar avtor ilustrira na primerih iz slovenske zgodovine in na primeru iz socialnega dela.

Birgit Rommelspacher

DESNIČARSKA SKRAJNOST IN RASISTIČNO NASILJE
KONTROVERZNOSTI O VZROKIH

Dr. Birgit Rommelspacher je profesorica za delo z deklicami in ženskami na Alice Salomon Fachhochschule für Sozialarbeit und Sozialpädagogik v Berlinu.

Od združitve Nemčije se je rasistično nasilje tako v vzhodnem kakor v zahodnem delu dežele nevarno zvečalo in porasli so incidenti, povezani s skrajno desnico. Med znanstveniki z različnih področij so se razvila velika in večplastna nasprotja o vzrokih tega nasilja. Je treba iskati razloge v naraščajoči ekonomski negotovosti, v zmanjšanju možnosti, ki jih imajo mladi ljudje? Ali pa gre najprej za ksenofobijo, kakršno najdemo tudi drugje po svetu? Ali govorimo o ekonomskih interesih bogate Zahodne Evrope, ki poskuša omejiti pritek revnih priseljencev? Ali pa so morda nasilna dejanja izraz na novo prebujenega moškega šovinizma, ki nas sooča z najslabšim v nemških tradicijah? Razprav je zelo veliko. Avtorica meni, da osnovni obrisi konflikta, tudi če so nejasni, vedno odražajo vidike rasizma in nasilja kot simptomov vladajoče družbe. Gre za pojav, ki na eni strani izvira iz logike in interesov slednje, na drugi pa iz razumevanja pojava kot znamenja prehodne krize, v kateri se pokažejo specifični problemi obrobni skupin.